

3 Ιανουαρίου 2022

«Μνημονεύετε Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη»

[Πολιτισμός](#) / [Μορφές](#) / [Πολιτισμός](#)

[Κατερίνα Χουζούρη](#)



Σαν σήμερα κοιμήθη ο λογοτέχνης και δημοσιογράφος Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Τι να πει κανείς για την προσωπικότητα, το βίο, τα έργα του...

Το Μορφωτικό Ίδρυμα της ΕΣΗΕΑ εξέδωσε το 2011 έναν τόμο με τίτλο «Ο Παπαδιαμάντης με τα μάτια νεότερων λογοτεχνών», ο οποίος αφιερώνεται «Σ' αυτούς που με σέβας θυμούνται τον Παπαδιαμάντη». Ο τόμος -σε ανθολόγηση - επιμέλεια Ηλία Γκρη- περιλαμβάνει ποιήματα και κείμενα σύγχρονων λογοτεχνών για τον άγιο -όπως ονομάστηκε- των ελληνικών γραμμάτων. Από εκεί επιλέξαμε...



Από τη Φωτοθήκη της Πεμπτουσίας

«Όπου και να σας βρίσκει το κακό, αδελφοί

Όπου και να θολώνει ο νους σας

Μνημονεύετε Διονύσιο Σολωμό

Και μνημονεύετε Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη», γράφει ο Οδυσσέας Ελύτης στο «Οικόπεδο με τις τσουκνίδες», από «Το Άξιον Εστί», εκδόσεις Ίκαρος, 2002

Ο Λάμπρος Πορφύρας στη «Δέηση για την ψυχή του Παπαδιαμάντη», από το έργο του «Σκιές», Αθήνα 1920, δέεται για την ψυχή του:

«Δος' του Χριστέ μου, τη στερνή χαρά να ιδεί και πάλι,

Τη γνώριμη του τη ζωή κοντά στ' ακροθαλάσσι

Αχ! Έτσι αθώα κι έτσι απλά κι αγνά την είχε ψάλει,

Που της αξίζει εκεί ψηλά μαζί μ' αυτόν ν' αγιάσει...

Σ' ένα μνημόσυνο μας καλεί να συμμετάσχουμε ο Άγγελος Σικελιανός, στο ποίημά του «Μνημόσυνο Παπαδιαμάντη», από το «Λυρικός Βίος», τόμος Ε, Αθήνα 1969:

«Και να που, ως σήμερα μ' εκείνα τα γραφτά του

Αγάλλεται η Σιών,

Και στο πλευρό της,

Παλιά και νέα, σκιρτά κρυφά η Ελλάδα,

Κάποιοι από μας οπού' μαστε ενωμένοι

Απ' τη βαθιά τη λάτρα της Αμπέλου

Της ζωντανής -οπού πλατιά 'ναι και μεγάλη

Μα λιγοστά τα' αληθινά τα κλήματά της-,

Σ' ευλαβικό Μνημόσυνο κινώντας...»

Στη σχέση του Παπαδιαμάντη με τη γλώσσα αναφέρεται ο Νίκος Καρούζος:

«Θαμνώδη ρήματα και φύλλα καταπράσινα της γλώσσας.

Μεγάλος άνθρωπος κι ανέσπερος Έλληνας που κράτησε

Τον πόνο στο σωστό του το ύψος

Αγνοώντας και δημοτικισμούς και εξελικτισμούς και μόδες

Αγνοώντας τα εκάστοτε μορμολύκεια

Την ασίγαστη γενικότητα των πιθήκων

Αγνοώντας τον αιώνα της καλπάζουσας εξυπνάδας

Ο ανοξείδωτος.» γράφει ο Ν. Καρούζος στο ποίημα «Ο ακέραιος κυρ Αλέξανδρος», από «Τα ποιήματα Α», εκδόσεις Ίκαρος, 1994.

«Το μνήμα του Παπαδιαμάντη» επιγράφεται το ποίημα του Τάκη Παπατσώνη από τη συλλογή του «Εκλογή Α Εκλογή Β», εκδόσεις Ίκαρος, 1998:

«...το σώμα παραδίνει

Σε αγκαθόσπαρτο μνήμα, (μόλις που σώζει

Ένα σταυρό ως σήμερα από ξύλο που ξεβάφει

Και διαβιβρώσκεται) ο ακατανόητος ιεροφάντης

Και μυστικός, Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης.

Τον ελεεινό σταυρό τούτος ο λόγος επιγράφει:

«Ο κάθε στοχασμός σου - ασμάτων άσμα

Στον κόσμο το δικό σου - κόσμος το κάθε πλάσμα».

Θα ολοκληρώσουμε αυτό το μικρό αφιέρωμα στον Μεγάλο Παπαδιαμάντη, με ένα απόσπασμα από το «Προσκύνημα» του Μενέλαου Λουντέμη, που δημοσιεύτηκε στο Περιοδικό «Νέα Εστία», τα Χριστούγεννα του 1941.

«Το ταξίδι ευόδωσέ μας στον ιερό της σκέψης Άθω,

Κύλα μας, σκοπέ μας άγιε, μπάτη μου, άφρινα άτια,

Γλυκομούρμουρο του Αιγαίου, σίμωνέ μας προς τη Σκιάθο,

Προς τη Σκιάθο που μας γνέφουν τ' αβασίλευτά του μάτια.

.....

Πνίγηκε στα πένθη η σκέψη, μοίρεται ο γιαλός φαιός

Στο σεπτό νησί της Σκιάθος που' γινε ναός της,

Που γεννήθηκε κι εχάθη ένας ταπεινός θεός-

Ο θεός της!»

Κατερίνα Χουζούρη

<https://bit.ly/3eLL4SU>